

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII Ч. 206. НЬЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, ПЯТНИЦЯ, 19-ГО ЖОВТНЯ 1945.

No. 206. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, October 19, 1945.

VOL. LIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: WErger 4-0237. — Тел. У. Н. Конраді: WErger 4-1018 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЛУІС ВІДКЛИКАВ СТРАЙК В КОПАЛЬ- НЯХ МЯГКОГО ВУГІЛЛЯ

Несподіванку викликав президент майнерської юнії Джан Дж. Луїс тим, що відкликав страйк майнерів мягкого вугілля після зів'язання дальших переговорів з майнерськими підприємцями при співучасті уряду. Однак він не залишив підтримки технічних клерків і наглядців у майнах, які саме вийшли були на страйк і спричинили застій у вугільній промислі. Секретар праці Швеленбак вразився відкликанням майнерського страйку і висловив надію, що й інші страйкарі вернуться до праці.

Переговори в страйку портових робітників.

Більше ніж 10,000 портових робітників в околиці Нью Йорку повернулося до праці під охороною поліції і тому корабельні підприємці згодилися вести дальші переговори з їх юнією. Деякі члени юнії твердять, що вони страйкують, щоб добитися усунення зі становища передсідника юнії Джозефа Р. Райна, який став досмертним передсідником внаслідок маневрування його сліпих прислужників і тепер нехтує волю членів.

ДИРЕКТОР РЕКОНВЕРЗІЇ ЗА ПІДВИШКУ ПЛАТ.

Директор Реконверсії Джан В. Снайдер виголосив промову на зібранні Товариства Вирішників у Нью Гейвен, Конн. і сказав, що „багато підприємств повинні згодитися на підвишку робітничих платень, бо це не конче причиниться до підвишки цін“. Він пояснював домагання робітників за підвишку тим, що після війни продукція впала і робітник не має нагоди заробити тільки, що заробляв перше. Життєва стопа остає дальше висока, а робітник не приносить до дому тільки гроша, що приносив за час війни. Однак Снайдер доряджує порозуміння між робітниками і підприємцями, щоб знати, як далеко можна підвищити плату.

КОНГРЕСМЕН ДОМАГАЄТЬСЯ ЗНЕСЕННЯ ПРОТИ-СТРАЙКОВОГО ЗАКОНУ.

Член палати репрезентантів Гаверд В. Смит, від якого пішла назва проти-страйкового закону з часів війни, Смит-Конеллі, заявився за знесення цього закону. При цій нагоді він сказав, що йому зовсім несправедливо приписують авторство цього закону. Закон викликає безупинний заколот між робітниками й підприємцями і тому, повинен бути знесений.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПІДТРИМУЄ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ.

На засіданні екзекутивної ради Американської Федерації Праці в Синсинаті прийнято резолюцію з висловом призначення департаментови стейту за його становище в заграничній політиці. При цій нагоді висловлено негодування за недостатку співпраці з боку Советів. В резолюції сказано, що Советська Росія намагається взяти верх над повоєнною Європою й Азією, а це є загроза для світової свободи. Рада домагається від Англії, щоб вона отворила Палестину для живів.

Предсідник Американської Федерації Праці Вільям Грін висловився, що „ми не можемо дальше приподобуватися якомусь краєви коштом засад. А. Ф. П. стоїть твердо й непохитно в обороні заграничної політики Америки, яка обороняє засади і змагає до цього, щоб перевести в життя в цілому світі чотири свободи“.

ВОЕННА ФЛЬОТА В НЬЮ ЙОРКУ.

Як передна сторожа американської воєнної фльоти прибуло до ньюорської пристані 62 кораблі на заповіджений День Фльоти, котрий відбудеться 27 жовтня. Того дня президент Труман прибуде до Нью Йорку для перегляду маринарки.

ПОНАД МІЛІОН ВОЯКІВ РОЗПУСТАТЬ ЦЬОГО МІСЯЦЯ.

Демобілізація армії поступає так скоро, що департамент війни у Вашингтоні передбачує звільнення 1,100,000 вояків ще цього місяця. Вчасі мобілізації ніколи не набрали навіть половини тільки рекрута за один місяць, а це вказує, що армія добре підговилась демобілізаційні плани.

АТОМОВА БОМБА ПОТРЕБУЄ БІЛЬШЕ ВОЯКІВ — ТВЕРДИТЬ МАРШАЛ.

Начальник генеральної булав генерал Джордж С. Маршал сказав перед Бюджетовою Комісією палати репрезентантів, що винахід атомової бомби радше збільшив потребу постійної армії, ніж зменшив. Він мотивує це так, що як в будучності якась ворожа держава пічне кидати атомові бомби на другу, то треба комусь постаратися недопустити нападника до стріляння.

Проти-револьта в Аргентині повернула до влади Перона

Внаслідок вуличних демонстрацій в Буенос Айрес перед палатою президента Едельміра І. Фареля, в користь усуненого міністра внутрішніх справ Хуана Перона президент чувся приневоленим прийняти його на його давнє становище і назначити кабінет із прихильників Перона. Внаслідок проти-револьти втратили силу прихильники демократичного режиму. Після звільнення з тюрми Перон виголосив до зібраних прихильників промову із зазивом, щоб робітники застановили на один день працю на знак радості.

У Вашингтоні сенат потвердив іменування Спрюйла Брейдена, бувшого амбасадора Злучених Держав в Аргентині, на становище асистента секретаря стейту для справ Південної Америки. Брейдену імя звязувано усе із опозицією проти Перона.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЖАДАЮТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ КАБЛІВ СПІД КОНТРОЛІ АНГЛІЇ

Між Англією й Злученими Державами йдуть уже від 2 літ переговори в справі звільнення каблів і радіо-висидень спід контролі англійського уряду. Спільна конференція заповіджена на 19. листопада в Бермуді. Там мають викінчити та налагодити такі спірні справи: знесення контролі над кабелями і радіовими лініями, якими послуговується Англія й Америка, а які дають привилей Англії посилати депеші по низькій ціні безогляду на віддал; знесення монополів, які досі мала Англія за винятком монополів на території Англії; заведення одностайних цін від числа слів при висиланню кабельграм і радіограм між Америкою й Англією. Піддають думку, щоб ціна була по 20 центів від слова.

ПАТЕРСОН ПІДТРИМУЄ ПЛАН СПІЛЬНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ

Секретар війни Патерсон зізнав у сенатській Військовій Комісії, що Америка негайно потребує мати один спільний департамент краєвої оборони, який оставав би під контролею одного члена кабінету і начальника генеральної булав. Він сказав, що вчасі атомової сили одностайний план оборони є конечний, однак це не противиться тому, щоб армія, фльота і повітряна сила не мали своїх окремих знавців і командантів. Патерсон висловив погляд, що в другій світовій війні Злучені Держави втратили біліони гроша і сотки тисяч в життя вояків тому, що за часів мира не було готовости до війни і не було одної спільної команди.

Гірогіто проголосив амністію, з якої скористає мільон увязнених японців

Сталася небувала в історії Японії подія: Цар проголосив таку широку амністію, що вона обійме аж мільон осіб, що сидять по тюрмах та концентраційних таборах. Та амністія є тісно звязана з домаганнями Аліантської окупаційної влади, щоб випустити на волю усіх політичних в'язнів. Амністію видано знагоди традиційного свята обжинків. Право амністії призначено царям в 1912 році. Призначено його на те, щоб контроль над цілим народом спочивала в одних руках, себто в руках царя, яким керувалиб властиві правителі: найвищі представники офіційської к асти. Ця амністія викликала всюди велике здивовання. Толкують собі це так, що тепер треба багато рук до праці, щоб перемінити Японію в мирну державу. Вона є теж ударом у тайну поліцію, що виконувала численні арешти на підставі звичайних підозрін чи здогадів. Це теж скріплення демократичних, ліберальних елементів в Японії.

ВІДКЛИЧУТЬ ЗАКОНИ, ЗВЕРНЕНІ ПРОТИ ХРИСТІАНСЬКОЇ РЕЛІГІЇ

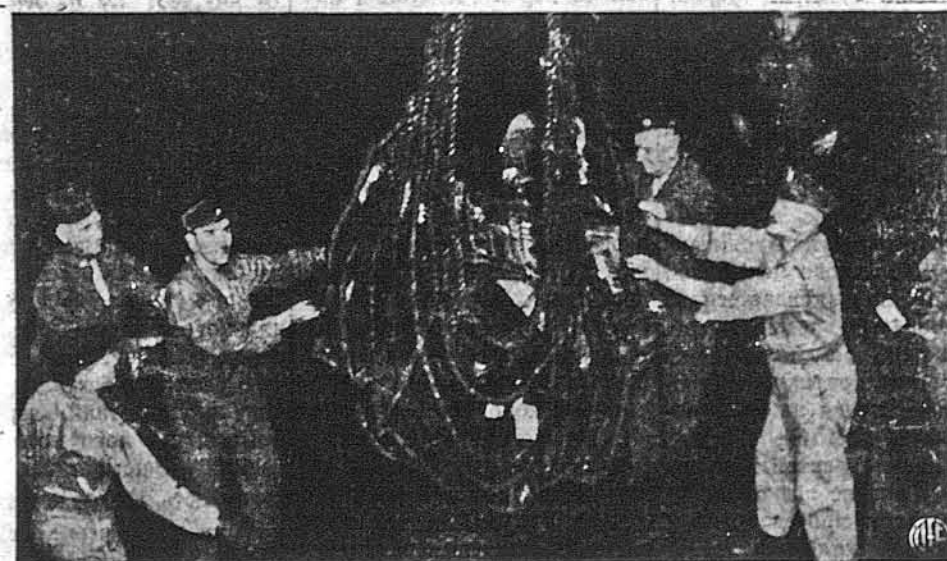
Японський міністерський кабінет уже дав згоду на відкликання усіх законів та розпорядків, що були звернені проти протестантів та католиків. В Японії буде тепер обовязувати повна свобода релігії.

ПРИЙШОВ КІНЕЦЬ ТЕЖ І ЯПОНСЬКИМ „ПРОМИСЛОВИМ ДИНАСТІЯМ“

По армії мали в Японії найбільший голос великі промислові магнати. Властиво промисл та фінанс краю були в руках кількох родин, і то не десятками літ, а цілими століттями. Тепер цього не буде. Деякі розв'язали вже свої бізнеси, а інші, як от Мітсуї і Мітсубіші, проголосили, що виставлять частину шерів на про продаж, так, щоб і загаль міг бути учасником у їхніх підприємствах.

АРХІЄПІСКОП ДАМАСКІНОС СТАВ ПРЕМ'ЄРОМ ГРЕЦІЇ

В цілій історії Греції ще не було такого випадку, щоб духовна особа станула на чолі уряду. Та сталося таке саме тепер. Архієпископ Дамаскінос, регент Греції, проголосив, що він перебирає особисто і тимчасово уряд президента. Дамаскінос, років 63, був свого часу прогнаний з краю за премієрства ген. Метаксис. Він уже сформував міністерський кабінет та проголосив, що взявся за такий крок тому, бо не годен довше глядіти на хаос. Теж кажуть, що він говорив у тій справі з британським послом ще заки перебрав уряд. Греція була без уряду вісім днів і це заважило на поступку архієпископа. В тому самому часі, як це сталося, сказано в Лондоні в урядовій формі, що це неправда, що британський уряд намагається повернути в Греції монархію. Це, кажеться, далі, залежить від грецького народу, а свою волю він повинен виявити голосуванням.

І ОФІЦІРИ ПОМАГАЮТЬ ПРИ ВИЛАДУВАННЮ КОРАБЛІВ.—Страйки стівдорів в корабельних причалах у ньюорській пристані заставили адміно вживати вояків до виладування наспільних кораблів, особливо тих, що є з повертаючими вояками. У тій праці помагали лютенанти і капітани, а навіть майори як добровольці.

СОВЕТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ТАКОЇ КОН- ТРОЛІ НАД ЯПОНІЄЮ ЯК НАД НІМЕЧЧИНОЮ

Совети не згодилися вислати своїх заступників на Дорадчі Народи в справі Далекого Сходу, які скликає департамент стейту на день 23. жовтня до Вашингтону. Таке заявив секретар стейту Бирнс, але з тим, що можливо, що Росія ще змінить отсе становище. Зате, кажеться далі, Росія домагається повного голосу в справі Японії; такого, який має у справах Німеччини. Себто хоче, щоб у Токіо була така Аліантська Рада, в якій вона засідала в такий спосіб, як засідає в Аліантській Раді в Берліні.

ЗАГАДКА З ГРОМИКОМ.

Ні в Вашингтоні, ні в Лондоні, не можуть розв'язати тої загадки, що советський амбасадор Андрій Громико нагло прибув з Лондону до Вашингтону і зараз таки відлетів назад до Європи. Як кажуть до Москви, що однак советська амбасада в Лондоні заперече. Далі кажуть, що Громико, прибувши до Вашингтону, не був у Білому Домі й не розмовляв з президентом Труманом, як це було розголошено. Він теж не бачився з секретарем стейту Бирнсом. Тепер роздумують: Пощо властиво відбув Громико таку далеку дорогу, цілих 6,000 миль, і так нагло відлетів назад? Це, як кажуть, цілком певно означає одно: Є великі труднощі у відносинах між західними демократіями і Советами щодо многих європейських справ, як і азійських.

ЗА ТВЕРДУ РУКУ В НІМЕЧЧИНІ.

Департамент стейту проголосив документ, з якого можна добре пізнати, яку політику рішено вести з американського боку супроти Німеччини, ще заки зійшлися в Потсдамі представники „Трох Потуг“ і вирішили ту проблему згідно, як їх усіх обовязуючу. Отже з департаментів війни і маринарки вийшли були інструкції для ген. Айзенгавера в справі окупації Німеччини. Ті інструкції тепер проголошено й вони майже в нічому не різняться в основі від тих, що їх ухвалила Потсдамська Конференція. Є там вказівки, як поводитись з населенням, з націстами, з демократичними групами, а далі, як розпоряджатись у справах економічних, зокрема що робити з фабриками, що виготовляли воєнне знаряддя. З усіх тих вказівок видно, що армія поручала виявляти в усьому сильну руку, наказуючи винищувати усі сліди нацизму та усього того, що помагало зброєнню Німеччини.

НА ЯВІ ДАЛІ НЕСПОКІЙНО.

„Свята війна“, яку проголосили магомеданські націоналісти на Яві стає щораз більше фанатичною і загрожує зокрема християнам, а то взагалі цілому білому населенню, з якого більшість становлять голландці. В одному селі, як подають з Батавії, столиці Яви, вбили націоналісти 15 осіб, християн. Банди нападають на християнські дома, здирають з стін образи святих, та грабують. На острові пробують вдержати порядок британської війська. Британський командант проголосив, що робить відповідальним за мори і грабунки Ахмеда Соекарно, голову незалежницького руху і „президента Індонезької Республіки“.

НЕ БУДЕ ВМІШУВАТИСЬ!

Британський премієр Атлі заявив у парламенті, що Англія не буде вмішуватись в адміністративні чи політичні справи на територіях, що не належать до Британії. Це сказав він у звязку з подіями на Яві.

ВИЦОФУЮТЬСЯ З МАНДЖУРІЇ.

Китайський премієр в Чункінгу заявив кореспондентам, що Совети зачали вицофування своїх військ з Манджурії. Мають стягнути всі свої війська до кінця листопаду.

СПРАВЛЯЮТЬ ПОМИЛКУ.

З начальної аліантської квартири в Токіо подають, що зайшла „мала“ помилка щодо інформацій, скільки є шовку в Японії. Подано, що є 46 мільонів звоїв, а має бути тільки 46,000.

ХОЧУТЬ ЗАБРАТИ ВСЕ!

Таке говорять в Угорщині про Совети, коли обговорюють економічний договір Угорщини з СССР. Він мав би бути „50-50“, а заключив його в Москві мадярський міністер торгівлі — комуніст. Тепер питання, чи його затвердять інші політичні партії. Цей договір є того роду, що робить Росію упродовж п'яти років паном цілого економічного життя в Угорщині. Росія моглаб використувати всі природні багатства і керувати цілим промислом та цілою торгівлею. Злучені Держави та Англія саме так глядять на ту умову і ледви, чи погодяться на неї. Та питання, чи маршал Клементій Ворошилов, що є цілим „босом“ в Угорщині, предложить цей договір до затвердження Аліантській Контрольній Комісії.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початкова ціна три цента.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗВІТ ГЕН. МЕКАРТУРА

Минуло тижня писав про ген. Доглеса МекАртура відомий нам журналіст, Вільям Генрі Чемберлін, що він стрів його свого часу в Філіппінах і набрав враження з розмови з ним, що генерал, назагал, сам говорить і розмовляє з людиною в такий спосіб, якби промовляв на вічу... Спостереження мабуть влучне, бо виявляється, що як МекАртур розмовляв з японським цісарем Гірогітом, то він сам говорив цілу годину і сказав, як кажуть японці, все те, що мав властиво сказати цісар. Чемберлін ще каже, що МекАртур дуже „цвітистий“ у своїх відозвах і проклятих та має бачне око на рекламу.

Та давши ген. МекАртуру таку характеристику, він підкреслює, що проте він знаменитий воєнний діяч. І знаменитий адміністратор по війні. Та ще в такій незнаній ближче країні як Японія. Поведення ген. МекАртура, як представника Аліантів, є, пише Чемберлін, достойне, людське, позбавлене усякої вульгарності, а рівночасно рішуче й тверде.

Ті останні помічання підтверджує тепер сам ген. МекАртур своєю радіовою промовою, виголошеною в Токіо, а яка стрінулася всюди з загальним одобренням. Генерал МекАртур підкреслює у ній деякі важні речі. Сказав, що заважило на прогрі Японії, не згадуючи при тому ні словом за атомову бомбу. Просто тому, що Японія була розгромлена цілковито на суші, морі, й в повітрі ще перед тим, як випробувано цю зброю. Японія, казав він, прогнала війну теж ще й до вступу у ту війну Союзного Союзу. Це теж важне, бо союзна пропаганда на союзових землях постійно торочить, що це Росія заважила на покінченню війни з Японією. Ген. МекАртур теж ствердив, що японський наряд дуже добре знає, що він війну програв, як теж відчуває глибоко те припинення, що йому приходить пережити за те, що японські мілітаристи спричинили війну. МекАртур теж запевнив, що якщо японський наряд буде далі добре поводитись і морально переродиться, то ввійде згодом у вільне коло демократичних держав. При тому генерал не забув нагадати, як це сталося, що американці віднесли таку велику перемогу на Пасифіку, в Африці, в Європі. Та це вже, хоч яке важне, відноситься до того, як об'єднати на будуче різні роди американської мілітарної сили.

Коли до цього додамо, що ген. МекАртур затісняє над Японією щораз більше економічну та фінансову контроль, та що вже зніс міністерства війни і морської армії і здемобілізував в порядку і спокою біля сім мільйонів японського війська, то це дійсно величезні досягнення, за які належить йому слушне призначення безогляду на те, як-то ставиться до його особи, чи він його ворог, чи приятель. Так і поставилась до МекАртура американська преса, так ставиться до нього й американський наряд.

Ідея всесвітнього федерального уряду

Теоретичні висновки утопічних філософів про створення однієї спільної всесвітньої держави на підставі федерації народів набрали деяких вигадливих дійсності в конференції практичних громадянських діячів Злучених Держав. У „декларції з Конференції з Дюблінна, Н. Г.“, сказано все так ясно, що вистарчить лише переповісти цю декларацію, щоб пізнати велику вагу того, що у ній сказано.

Отже читаємо там таке: „У Дюблінні, в стейті Нью Гемпшир, відбулася в дні 11—16 жовтня 1945 конференція яких 50 мужчин і жінок, які є зацікавлені в світовому мирі і в світовій організації. Вони мали на меті обговорити способи, як би то найліпше зареалізувати неможливість Організації Об'єднаних Держав. Конференція зійшлася на заклик дост. Овена Дж. Робертса, який недавно зрезигнував із становища судді Найвищого Суду Злучених Держав. Заклик підписали ще Роберт Бас, бувший губернатор стейту Нью Гемпшир; Гренвіл Кларк, адвокат з Нью Йорку; Тамес Г. Магони, адвокат з Бостону і представник Комітету для Світової Федерації із стейту Массачусетс. Зборам проводив суддя Робертс“.

В декларації сказано, що після відкриття атомової бомби Організація Об'єднаних Держав не всилі забезпечити миру. Тому війна мусить бути вилімінована, бо інакше буде знищена цивілізація. Потреба акції є конечна і нема ні хвилини часу до страчання. Засоби до стримання війни мусять бути всесвітні, коли ми хочемо зберегти і розвинути Богом дану людську свободу і особисті вольності.

Є це засада, яка не потребує доказу („аксіома“), що нема миру без ладу, а ладу без права. Отже не може бути світового миру, аж буде світовий лад, оснований на засадах обмеження зовнішньої державної суверенності і злуки всіх держав для спільного добра людства. Одиноким доцільним способом до того є створення світового уряду і надання йому права неупустити до війни, а втримати мир.

Такий уряд повинен опиратися на конституції, у котрій мають брати участь усі народи і краї на підставі зрівноваженої репрезентації для використання природних багатств і для представництва населення. Конституція не може бути основана на підставі договорів суверенних держав, де держави затримують свою повну суверенність і поступають за голосують як держави, як от в Організації Об'єднаних Держав. Тому, що моральне пра-

во відноситься як до держав так і до людей, а справедливість наказує дбати про добро як найбільшій кількості людей, то світовий уряд мусить бути світовим федеральним урядом як найменше зцентралізованим, а з як найбільш широким числом самоуправних урядів для окремих держав. Це значить єдність в акції для таких справ, які конечні для існування, свободи і праці кожної держави.

Зростаюче недовіра і страх може загнати нас до війни, яка в теперішньому атомовому віці знищить цивілізацію і саме людство, а Організація Об'єднаних Держав є зовсім неспроможна спинити війну, тому більшість конференції прийняла такі резолюції:

1. Руїна при життєво атомовій бомбі є жахлива, а проти неї нема оборони і нема вже часу на створення міжнародної організації для виключної контролю бомби й інших більших родів зброї; 2. Чартер Об'єднаних Держав, не зважаючи на надії мільйонів людей, не є вистарчальний для забезпечки миру і світової ладу; 3. на місце теперішньої Організації Об'єднаних Держав мусить прийти світовий федеральний уряд з точно означеними засобами для недопущення до війни, включаючи й контроль атомової бомби та втримання світової поліції; 4. головною підставою світового федерального уряду мусить бути світове законодавче тіло, якого члени мають бути вибрані на засади передуманої репрезентації з угляванням природних багатств і населення; 5. світовий уряд повинен мати виконавчу, відповідальну перед світовою легіслатурою; 6. законодавче зібрання повинно мати право ухвалювати закони для світового федерального уряду, настановляти трибунали і виконувати присуди таких трибуналів; 7. щоб Злучені Держави могли конституційно брати участь в такій світовій федеральній уряді, треба перестати вистарчати до Конституції Злучених Держав, щоб наш край міг взяти участь в такій акції; 8. американський наряд повинен сприяти створенню світового федерального уряду через додання скликати нову світову конституційну конституцію.

Декларація виписує імена учасників конференції, а на кінець згадує, що крім них були ще й приватні спостерігачі наради, а всі вони визначні люди. Між ними були люди в уніформах, які не мають забирати слова. Резолюція буде передана президенту Злучених Держав, членом кабінету,

Деякі слова правди про „Радянську Україну“

(Надіслане до „Свободи“ з Європи з нагоди доповіді проф. Бондарчука в Америці „Про розвиток культури в Україні“).

Як і кого приймають у вишній школі?

Треба віддати справедливість п. Бондарчукові, що хоч вірно висвітлює бажання молоді вчитися. Справді бо, молоді всі роки до війни просто двері „ламала“ до університетських закладів. Справді на вільне місце припадало до 13 заяв і більше. Але... далеко не в усіх вузах. Були такі роки й такі університетські заклади, що до них доводилося, мало не запрошувати студентів. По кілька разів продовжували приймати, а починаючи з наступного року з не повним навантаженням, тобто з недостатком студентів. А були й такі часи, що якщо молода людина хотіла вчитися, але не була в партії, в комсомолі чи членом професійної спілки й не мала командировки до вуза (вищого університету), то й вчитися ця людина, хоч вона була й надто здібна, не могла, бо її місце в вузі посідали партійні йологи, які завдяки партійковій і давали персональну стипендію по 180—200 крб. на місяць (в той час, як „рядові“ давали 18—25 крб.) і переходили з курсу на курс не здаючи жадного запису з жадної галузі науки, а відтак і незнаючи нічого і ніяк. Хоч п. Бондарчук і каже, що „університетський студент (а членом тільки й!) — Л. Т-о) вичається стипендією“, але це помилка. В 1940 році уряд видав „указ“ про те, що всі учні, що вчаться у середніх чи вищих школах, мусять платити за навчання. Від платні, згідно цього „указу“, звільняють різних „червоних партизан“.

Відомим членам конгресу, а губернатором стейтів і членом збору Об'єднаних Держав. Меншина з 5 осіб не згодилася лише на поступовання в справі створення світового уряду і подала такі причини до того: „Ми годимося з цілями, а під деякими застереженнями теж і з будою пропонуваною організацією. Однак ми думаємо, що внаслідок змаганням до створення світового федерального уряду Злучені Держави повинні прослідити, чи не вдалося би створити ядро такого союзу з таких держав, де вже існує особиста свобода і це був би перший крок до пропонуваного світового уряду“.

„Треба надіятися, що багато інших людей, запрошених на конференцію, які однак ізза перешкод на неї не прибули, прилучаться до звіту більшості учасників“ — так кінчиться „Декларація з Конференції з Дюблінна, Н. Г.“

„Заслужених“ перед революцією та „героїв“ тощо. Отже, тільки нова союзна партія, на каста, яку готували, щоб можна на неї опиратися, як на камінь стовп. Таких не лише звільняли від оплати за навчання, а ще й їм платили, — давали стипендії.

Цей ганебний „указ“ верховної ради СССР, стільки був народив лиха, що мало не дійшло до трагедії; були випадки, коли студенти намагалися покінчити самогубством. Бо, треба знати, що студентство союзна, це: або робітники, що живуть сьогоднішнім заробітком, бо про чорну годину — ні шеляга, або це є селяни, які не мають засобів на оплату за науку.

Що, правда, були й споміж групи „робітники“ нова союзна замощена верства, які мали змогу не лише платити за право навчання, але й щодня міняти все нові й нові „костюми“ привезені з „визволеної“ Галичини, а потім Басарабії. До цієї групи належали сини великих партійних тузів: директорів, начальників, завів, тощо.

Пан Бондарчук, на жаль не сказав, як у тому ж Київському Університеті, коли оголошено „указ“ верховної ради СССР про оплату за навчання піднявся бунт студентів і, коли один з професорів (прізвища не пригадуємо, але знаємо, що викладав суспільні науки), на одній із лекцій, на запитання студентів: „чому це так, що в конституції записано про право на безкоштовне навчання, а тепер наказують платити“, то тільки й міг промовити: „Нешчасні ви молоді люди! Не за ці ідеали ми билися!“

І тому бризнули слізи з очей і він вийшов, нічого більш не сказавши. Лекція того дня не відбулася та не знаємо, чи й відбулася надалі.

Дуже шкода, що шановний лектор, згадавши за тривалість університетської науки, жадного слова не промовив, ні про соціальний стан студентів, ні про національний склад їхній, щоб можна було бачити, чи Україна, в особі її найкращого елементу — селян, має там собі місце й яке саме. А відтак, чи є рація надіятися на те, що Україна таки стане колись на свої власні ноги, та що її справжні сини, від рілі, візьмуться до державної керми. На жаль за це треба боюватися. Бо міста в Україні перенасичені елементом російським, або зросійщеним, який має велику перевагу перед сільським елементом. А змоцнений елемент зовсім не признається до України й її змагань одвічних, бо він є

прямим виразником союських настанов. Цьому й дивуватися не слід, бо між студентством, національно переважають не-українці.

Викладача мови у вищих закладах.

Не менше шкода й того, що п. Бондарчук, так докладно зупинившись на культурі, літературі й освіті й таким „важким“ аргументом, як „не було, нема й бути не може“ доводив державність української мови в Україні, а ні одним словом не згадав, на якій же то мові провадять виклад у вузах України й зокрема в київському університеті, як столиці. Якби був згадав, то йому соромно булоб за свою „державну“ (в його уяві) українську мову.

В університеті, як і в усіх інших вузах, перед війною, за винятком хіба одиниць, викладали провадили на російській мові. Замітне, що як при німцях відчинено в році 1942 київський університет і один з медичних інститутів, то повстало питання: а на якій же мові провадити виклади?..

Студентство розкололось надвоє; за український виклад голосувала меншість і, булаб справа провалена, а в стінах цих вузів залунали знов (у Києві — столиці України!), як і тепер лунає чужа мова. Мало не дійшло між студентами до бійки, та перемогли вікні „націоналісти“ і українську мову призначено.

Та радість перемоги між українцями панувала не довго. Як не довго панував і сум переможених між „москалями“. Якийсь русотяп поскаржився німцям, що, мовляв, по університетських закладах позасідали українські націоналісти й навчання незабаром припинено, а студентів, усіх без розбору, відправлено... до Німеччини на працю!..

З „доповіді“ України, зокрема київського університету, за словами п. Бондарчука — так, що університет має, аж — 13 факультетів (!), аж — 80 (!!) наукових кафедр... До війни в університеті було (хіба за декілька років!) — 6,000 студентів (!!!) і лише тепер — 3,000!

Правду сказавши, то до війни було, точніше до 1940 р. не більше, як 1000—1500 студентів і то з заочниками разом. А що тепер там є, коли треба платити за навчання, то не знати. Проте, одне тільки правда, що і „80“, і „3000“, і „6000“ це все дуті числа, до яких так звикли більшовики, що навіть не помічають свого обману: вони самі вже починають у це вірити. Але не обдурять вони світ!..

Чужа форма культури.

Оце приблизно все те, що коротко можна було сказати за першу й основну галузь „союської культури“ в Україні — освіту, в якій мусілиб закладати фундамент для розвитку культури української. Але, як бачимо, закладають інше, взагалі, що завгодно, тільки не підвалини й не для української культури. Ну, а щодо всього останнього, як література, мистецтво, музика, кіно, радіо й українська преса, навіть українська наука, це є не що інше, як середина до втілення „української“ (і то далеко не скрізь і не завжди) за формою, а соціалістичної за змістом! союської — московської культури.

Бо що можна сказати за Академію Наук, коли ця установа насичена чужинцями, або такими, що зародились... Акад. Петровський зі своїми „помічниками“ сфальсифікували історію України! Вони замість того, щоб доводити своїм і чужим свою окремішність від москалів, що доведено безсторонньо науковими дослідженнями, спокійно собі присиділи українці до „старшеї бра-тушкі“ москаля, який на

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

96)

(Всі права застережені)

— Ну, — перейшов суддя на іншу тему. — Чим більше з вами говорю, тим більше переконуюся, що ви таки не Безхатний. Занадто добре ви у всьому розбираєтесь!

— Воля ваша! Можете думати, що хочете. Зробило мене таким а не іншим бажання дійти до самих глибших причин трагедії мого народу, може занадто чуливе серце, національна честь і сумління. Думаю, кожна людина у моєму становищі думала б не інакше. У фатальних похибках української минувшини я шукаю ліку на майбутнє. І вірю, що майбутнє належатиме мій народ. Може то

станеться не за моїх часів, може ще й сотка літ мине, вські вороги не мало ще українців винищать. Але всього народу таки не знищать. Він відродиться раніше чи пізніше своє належне здобуде!

— Вірте в це? — Вірю. Не всякий чернець вірить так в Бога, як я вірю у відродження свого народу. Під теперішню пору багато українців віру втратили. За життя уподобуються трунам, стають чимось таким, як засуджений на кару смерті злочинець, який знає коли він розпрошється з світом. Я таким бути не хочу. Переніс я не мало горя, нужди й поневірок, не зна-

ю, як довго ще буду жити. Вважаю щастям людини те, що вона не знає часу своєї смерті. Бо чуласяб власне так, як засуджений, до нього збайдужілаб. Серед українства багато таких збайдужілих. Інші знов сподіються на допомогу світа, на всяких чужих опікунів. Так начеб ті опікуни Україну з доброго серця українцям подарують. Я вірю тільки у власні сили...

— Чудова з вас людина, — широко вимовив суддя повільно. — Ще одно цікаво мені булоб знати. Як ви задивляєтесь на міжнародні, расові упередження? Ви, ось, кілька днів тому гостро критикували сіючих упередження авторів, по-бювалися, що від расових розривів не гарантована ніяка країна... Мені не раз приходилося читати про ворожечню українців до жидівства. Як ви задивляєтесь на антисемітизм?

— Трудно це, пане суддя, коротко пояснити. Проблема надто поважна. Існувала вже

тисячеліття, спеціально на українських землях. Я розрізняю два прояви антисемітства. Один звірний, зоологічно-націоналістичний, з розпорюванням перин і подушок, биттям меблів, вбивствами і тортурами. Другий антисемітизм без фізичного насильства, побудований на правовій і духовній блокаде, навіть бойкоті.

Антисемітом український народ ніколи не був. Особи жидівського роду й жидівської віри були дорядниками українських князів і гетьманів, їх представниками. Коли й існували прояви жидівського питання в Україні, то не в расовому значенні, а скорше, як питання економічної конкуренції. Український наряд і жидівський мають в минувшині гріхи супроти себе взаємно. З одного боку були жидівські погроми, поповнювані темною масою, нацькованою чужою владою, а з другого була допомога у визиску і гнеті українців у давніх часах. Позбав-

лене повних прав горожанства жидівське населення не мало де виладувати своєї енергії і пішло в торгівлю, в революційні партії. Бажало зруйнувати систему, що не давала їм повних прав. Мені відомо, що центральні комітети всіх російських революційних партій складалися у дуже великому числі з громадян жидівської віри. По революції їхня мова опинилася в руках комуністів. І власне через те антисемітизм поширився в пореволюційних часах і між селянами, що терпіли від більшовицького насильства. Тільки страх перед тим насильством є доказом власного безсилля. Ні один життєздатний народ не боїться, що його може хтось „заїсти“. Заїсти може власна нездібність, власне неучтво. По мійому, жидівське питання найкраще розв'язала Англія. Бо й що можна мати проти таких жидів, як лорд Руфікс, як прем'єр Давраелі? Україна

радаб мати у себе таких діячів.

Були погроми в Україні. Так! Але хто їх переводив? Селяни, робітники чи інтелігенція? Ні, і ще раз ні! Погроми переводило нацьковане російською бюрократією й чорною сотнею міське шумо-шумо! А на українстві окошуться, тому, що погроми переводилися на український територію. Сини українських національних діячів сиділи по тюрмах за оборону жидів в часах погромів, не одного поранено.

(Дальше буде).

СТАВІТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

справді не є старший за українця.

Нічого доброго не можна сказати й за літературу. Бо якщо справді є тепер в Україні 68 журналістів, то в них усіх, з номера в номер може здатися: „Україна, моя мати. Йде синів своїх скликати. — Сонце Сталіна між нас!“... От такий і подібні трики. А з одного віршика Сосюриного „Любіть Україну“ (якого так завбачливо віз професор, аж за океан та ще й чи не навісине його для американців-українців написано!) що не можна сказати, що український нарід вирве „патріотизмом“. Бо, хоч він і вирве патріотизмом, справжнім, не підробленим, але з ним мусить ховатися до слушного часу.

Не менш сумнівна річ і те, що „державний апарат“ (засмічений до 60-75% чужинцями) і народ (гноблений чужинською владою) виявили єдність у своїм прагненні будувати державу та ще таку, яка гнітить його вже кілька століть, то білим, то чорним, то червоним пресом. А щодо Дніпрельстану, то „це один з тих творів“ на будівництво якого, як і в Тайзі, в Соловках, тощо, лягла сила-силенна нашої людності — невинно.

„Ми любимо Україну“ — заявляв лектор, але не сказав хто саме й як. Він знає, але не хоче признати, що любимо та не одну, а дві України (про які й Сосюра в часи свого занепаду 1933-34 рр. починав був співати) та й не однаково. Одні по своєму, щоб її грабувати, а другі по своєму, чекаючи, щоб колись сини грабункам серед білого дня, яким помагають Бондарчуки, та покласти кінець раз на все.

Поведінка супроти проф. Грушевського.

На цій місці можна було вже й закінчити наш трохи задовгий виступ, колиб не оті „капосні відповіді на запитання“. Справді, запитували слухачі бажачи почути слово правди, а вийшла мана тай годі, „замилування очей“, як кажуть по советському. Бо любить „Україна“ й шанує своїх старих учених не однаково. Цебто, дивлячись не лише на його пристосування, щодо советської влади, але й на його минуле.

Наведемо коротенько сумні відомості за нашого першого президента Української Центральної Ради, славного, далеко за кордонами України відомого, історика бл. пам. Михайла Серг. Грушевського, якого, за словами проф. Бондарчука, будинок-то шанували, як ученого, а Академія Наук навіть видала його твори. Щодо видання творів, то це — суцільний обман. Ні один із творів М. С. Грушевського, дореволюційної доби, не був виданий ні за його життя, ні тим більше по його смерті. А треба знати, що в число його дореволюційних творів увійшло і 13 томів Історії України-Русі. Більш того, ці твори заборонено було навіть читати й по бібліотеках їх повинувалися, яко матеріал націоналістично-буржуазної трактовки української історії.

Але треба правду сказати, що деякі твори аполітичного напрямку щодо українського питання, отже суто історичного змісту, друковано, поки сам М. С. Грушевський керував історичною Секцією УАН. Та колиж вона стала „АНУССР“, тобто Академією Наук УССР, а М. С. Грушевського „покликанно“ до Москви на „наукову“ працю, то й усе загинуло.

Щоб показати, як то шановано нашого славного Академіка в Москві, згадаємо, що коли приїхав він туди, де йому обіцяли золоті гори (а не поїхати він не міг!) то замісць, хоча не прекрасного житла, але можливого для праці вченого, йому дано на три особи таку кімнату, що там можна було поставити одне ліжко,

столик і шаховку на одяг. Усіх наукові праці кинуті в коридорі, де їх... читали миші.

Приміщення для житла старій і слабій людині було не придатне, бо було тісне й вохке та холодне; працювати не було де, а прохання ніякі не допомагали. Отже, внаслідок холоду й вохкості, світовий учений швидко занедужав (у Москві, а не в Києві) і родина з наймисливими мусіла багато часу витратити, поки дістали змогу виїхати на Кавказ лікуватися. Але лікувати вже було пізно. Отже в могилу звела нашого вченого Москва, давши йому „наукову“ працю, а власне, посадивши ближче до себе, щоб певніший був догляд за вченим.

Проводили на могилу не сто тисяч, а якщо з тисячу було народу, так і добре, бо „уряд“ України „шануючи“ історика і вченого не вважав за потрібне бути на могилі. Що правда, на похороні був присутнім лише один, тодішній народний комісар освіти УССР, Затонський, якого незабаром з уряду „виведено“, хоч він і був не націоналіст, а комуніст. Зате інших перед війною аж надто шанували, давши по сто тисяч карбованців сталінської премії та зробивши їх відразу капіталістами. Але то були люди, які продалися большевизмові душою й тілом.

Що зробили за історичними церквами?

Нарешті, щоб задовольнити цікавість тих панотців, що так широко „ловили кожне слово“ п. Бондарчука, а наловили більше половини, як доброго зерна правди, мусимо згадати за те, що многи „з визначних київських“ (підкреслення наше. — Л. Т.) церков понижила таки советська влада, а з Десятинної церкви, що існувала до 1931-32 року, советська влада побудувала... художню школу. Отже на місці церкви — „глибокі ями“.

В Києво-Печерській Лаврі, відступаючи з Києва большевики знищили Успенський Собор і багато будинків; замінено й увесь терен Лаври. А німці порозбирали на паливо колишні житлові будинки монахів у Лаврі, та позабирали те, що не встигли забрати большевики з музейних речей, бо в Лаврі був приміщений „музей-містечко“.

Так, німецькі фашисти наробили в Україні багато лиха, та не менше наробили „родні брати“. Самі большевики знищили багато церков у Києві. Знищили Золотоверхий Михайлівський Манастир, на місці його поставили будинок Ц. К. П. Б. У. Вони знищили Покровський, Фролівський, Видубецький і Китаєвський манастири в Києві, понівечили Лавру, цю найстаршу святыню. А потім, під час війни, „повертаючись“ до віри православної, в комсомольській газетці „Піонерська Правда“, почали давати вказівки, щоб учні їхали в стародавні монастирі шукати історичних і культурних пам'яток „русской старини“.

Не сказав п. Бондарчук цілої правди, хто то знищив Київ. Та час відкриє згодом і це. Та в пресі вже пускають блахмани про будівництво в Києві Метро... Боже, Боже! яка нахабність! Тах нехай би побудували хоч те, що самі зруйнували, а то вже „будують“ метро, а місто зруйноване.

Український нарід ненави-

РОБІТНИЦІ І РОБІТНИКИ
Як шукаєте за працюю, або хочете змінити цю, що тепер маєте, на кращу, то зголосіться до тих підприємств, котрі подають оголошення за робітницями й робітниками в „Свободі“. Зголошувачі у них скажуть їм виразно, що ви читали їхні оголошення в нашій газеті.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГАРВЕЙ, ІЛЛ.

На зібранні відділу У.Н.С. заложено допоміжний комітет.

У липні відбулися в нас збори від 335 У. Н. Союзу. По залагодженню товариських справ прийшли вільні внески. Розговорилися про те, щоб і наша громада взяла участь у допоміжному акції. Про це говорили А. Кухарський, А. Миленький, А. Бубен, почим Н. Гуцул поставив внесок, щоб вибрати місцевий Український Допоміжний Комітет. Так зроблено і до комітету ввійшли: А. Кухарський, предс.; А. Бубен, секр.; Н. Гуцул, кас. Комітет перейшов по домах наших громадян і ніхто не відмовився від жертви. Зложили: по \$10: І. Корнафел, А. Кухарський, Н. Гуцул; по \$5: А. Миленький, І. Усташовський, А. Бубен, Я. Меснік, Г. Новак, І. Галун, М. Бойко, І. Мотульський, С. Серник, І. Зибак, М. Сібок, П. Макарик, І. Червинський, Катер. Фолс; \$3 дав Н. Пахолик, — разом \$103. Сотку вислав комітет до Допоміжного Комітету в Філадельфії, а решту осталась в руках комітету. Збірка продовжується.

Андрій Кухарський, Антін Бубен, Микола Гуцул.

ДИВНІ НОВИНИ

КОГУТ ЗГИНУВ ЗА ТУГИ ЗА ЦІПЯТИМИ.

Когут по імені Роджерс, як згадували з Галивуду в Каліфорнії, помер на серце з туги. Він перед 5 місяцями замісць квочки вивів 10 курят. Власник Роджерса пояснив це так: „Ми забрали йому курят, як вони піросили, когут почав зразу нидіти, перестав поїсти, а останньої середи він згинув з туги. Він був „мамою“ для ципят, що вилегли з із 10 яєць на усіх 13.“

дять німецьких фашистів, так, як і весь демократичний світ їх ненавидить. Але він є за правду. Що спалили і знищили фашисти, то так і треба казати, а якщо знищили свої „культуртрегери“, то не слід прикладати цього на чужу спину, бо це називається — брехнею. А брехати професору, заіхавши в чужу країну, та ще в гості, просто не лицює...

Хай цей матеріал допоможе редакторам „Громадського Голосу“, В. Левчицькому, знайти його місце по відношенню до сучасної „української влади“, щоб знав, кому помагати, а від когось вимагати... щоб вийшов з нашого краю раз на завше!...

Л. Тичмо.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧИТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ

КОШИКОВІ КАЛЕНДАРІ НА 1946 РІК

У гарних кольорах. ХРИСТОС НА ГОРІ ОЛИВНІЙ МАТІР БОЖА РІЗДВО ХРИСТОВЕ ЗИМОВИЙ ВИД ОСІНЬ НА ФАРМІ

Календаріом друковане українською мовою. Свята означені чистим червоним друком.

Ціна 50 ц. один. Належність треба посилати разом з замовленням: „СВОБОДА“ Р. О. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

Пізнайте своїх сусідів

Багато шкіл та громад в цій країні в теперішній час випробовують нових способів до поліпшення взаємовідносин поміж різними групами. Одним з тих способів є заохочування шкільної молоді та старших громадян до ознайомлення й оцінки культурних здобутків інших груп. Виховники особливо підкреслюють важливість такого взаємного пізнання в такій країні як наша, де сходяться культурні течії цілого світу. До тих виховників належить д-р Рашел Дейвис ДюБуа — фахівець у справах між-групового виховання. В своїх двох книжках — „Станьте разом, Американці“ та „Творіть разом, Американці“ — вона подає приклади своїх методів зближення.

„Американська культура“ — пише вона — „є в стадії творення. Кожна особа, кожна родина, кожна громада має можливість збагатити її... кожний з нас може поділитися з іншими нашими найліпшими традиціями, родинними звичаями, народними обрядами“.

Вона помітила, що люди люблять сходитися, знаходити спільні інтереси, коли здибаються чи то у когось в домі, чи в якому громадському місці, чи в школах, або в якому іншому місці де можуть по приятельськи поговорити. При таких сходинах часто зустрічаються такі люди, які до того часу трималися окремо, бо належать до іншого оточення.

Піонерка в ділянці людських взаємовідносин, д-р ДюБуа в своїй праці мала підтримку представників чисельних національних та релігійних груп — серд них хімії, італійці, поляки, американські індіанці, американці старого роду, протестанти, жиди, католики, а також вчителі та шкільні директори. З практики вона побачила, що неофіційні, гурткові розмови на загальні теми, як спогади про дитячі роки, домашні звичаї, особливі страви, різні народні традиції заохочують як старших, так і молодших, до знайомства одних з одними, до приятелювання.

Оповідання про такі сходинах в певній громаді, де зішлись люди різного походження, релігії, д-р ДюБуа показує, як її методи проявлялися на практиці.

Відбувається це в кімнаті якогось приватного дому, чи на сходинах в школі, в клубі або в церковній галі. Присутніх не більше як 25—30 осіб. Уявляють себе мішану групу, яку можна знайти майже в кожній американській громаді. Люди знайомляться, оповідають, де вони були, як їм було, скажімо, 10 чи 12 літ; що любили робити в тій частині року, коли

відбувається розмова. Дивно, що робиться зі старшими, як вони починають говорити за свою молодість, спостерігає д-р ДюБуа. Підчас одних таких розмов одна члениця товариства Дочок Американської Революції почала згадувати, як у них на заході загнали овець до кошар. Нараз прилітнула румунка звернувшись до неї калічною англійською мовою: „О, я ще пам'ятаю, яку ми пісню співали, як гнали овець з полонини“. І заспівала ту пісню. Жінка з товариства Дочок Американської Революції була дуже зворушена, розуміючи, що хоч говорять вони на різних мовах, проте rado діляться спогадами про однакові переживання. В другому випадку одна протестантка розмовляла з присутньою жидівкою, яка їй дуже сподобалась. Здивована спитала, чому її раніше не бачила й не мала нагоди познайомитися. Жидівка відповіла, що до неї та її дітей громада ставиться недоброчинливо, холодно, так що вона думає звідси зовсім вибратися. На це протестантка заперечила: „Мусимо подумати і щось зробити в тій справі, ми не хочемо втратити вас!“ Проте, вона сама була одною з тих, що не вірила, нібито в її громаді бувають випадки дискримінації.

Під керівництвом д-р ДюБуа, яка випробувала свої методи більшою як в школах, відбуваються шкільні сходинах, на яких творяться основи ліпшого взаємного порозуміння поміж школярами, як рівнож і поміж вчителями. Після приблизно місячного студювання в класі якоїсь групи самі школярі влаштовують якусь програму, представлення свого виступу про певну добу з життя тої групи. Школярі, граючи наприклад ролю переселенців, пояснюють, чому покинули свій край та перебрались сюди. Вони на сцені переживають те, що переживали ті давні, нові американці. Школярі-християни, граючи роль жидів у представленнях, виявляють думки, почування, культуру тої групи населення. Школярі білої раси, опрацювавши разом з нигерськими товаришами і перевіривши на сцені програму, що виявляє культурні здобутки нигрів, є більш чутливими до тих кривд, які здібає ця група в щоденному американському житті.

Інші виховники стараються в інших школах переводити подібні плани для зближення молоді в таких умовах, які найліпше допоможуть їм не тільки оцінити культурний дорі-

ПРОПАВШИЙ БЕЗ ВІСТКИ ВЖЕ РІК

Стеф Серг. МІТЧЕЛ ПАКОШ член У. Н. С. від 335 в Гарвей, Іл.

Вже рік минув, а жадної відомості ніхто не має про пропавшиого Серг. М. Пакош. Родичі пропавшиого мають надію і вірять, що їх пропавшиий син вернеться додому. Тому родичі і члени 335 від. У. Н. С. в Гарвей, Іл., отсею дорогою запрошують знайомих та все громадянство з доколичних місцевостей на Богослуження за пропавшиого Стеф Серг. М. Пакоша, котре відпраїтть о. Павло Дармоць, парох Укр. Прав. Церкви св. Арх. Михайла при Колумбії Ев. І 170-тій ул. в Гезонд, Іл., в неділю, 21. жовтня 1945 р. в годині 10-тій рано.

ПОШУКУЄМО

345 ЖЕРТВОДАВЦІВ по \$100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ“ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода“, орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенності в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участі в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як \$100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи“ на допомогу українським жертвам війни зложили:

155) Онуфрій Курко, Гартфорд, Конетикат \$ 100.00

Попередню проголошено 15,450.00

Разом \$15,550.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто доларів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу“, на таку адресу:

СВОБОДА

Р. О. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

бок інших, але також усвідомити вартість їх власних традицій, народних та родинних звичаїв. Ознакою успіху такої між-групового виховання є зростаюче число „майстерень“ („воркшоп“) при каледжах та університетах в різних частинах країни. В тих „майстер-

нях“ вчителі та громадські провідники знаходять допомогу при опрацюванні програми для своїх шкіл та своєї околиці. Шкільні уряди також беруть активну участь в підготовці між-групової програми для шкіл свого міста. Загальна Рада — ФЛІС.

ШКАГО! МІСІЯ ШКАГО!
в Українській Православній Церкві св. ВОЛОДИМИРА
Нова чудова церква при
2258 Вест Кортез ріг Оклей Бульвар.
МІСІОНАР: Впроп. Протоєрей Вол. СЛЮЗАР з Монреалю, Канада.
СВБОТА, 27. жовтня 1945, 7. год. веч. „Вечірня і Сповідь“.
НЕДІЛЯ, 28. жовтня 1945, „СОБОРНА СЛУЖБА БОЖА“.
По Св. Службі Божій, в 1-шій год. „СПІЛІННЯ ОБІД“ і Доклад всес. о. місіонара на тему:
ЦЕРКВА В ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.
Запрошуємо всіх почути одного з видатніших ДІЯЧІВ НАШОЇ РІДНОЇ ЦЕРКВИ.

УВАГА! — АРНОЛД, НЮ КЕНСІНГТОН, ПІТСБУРГ, ЕМБРИДЖ, БАТЛЕР І ОКОЛИЦІ
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА, ПОКРОВИ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІ В АРНОЛД ПА.
святкуватиме величаво свій
ДВАДЦЯТИЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ІСНУВАННЯ
—: позначений з:
ХРАМОВИМ ПРАЗНИКОМ „П О К Р О В И“
В НЕДІЛЮ, 21. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 21, 1945)
Програма свята така: В 10:30 год. рано відслужить Св. Архирейську Службу Божу наш Вископреосвящений Владика Іоанн Тедорович, при співучасті доколичного нашого духовенства. В 1:00 год. пополудні, з нагоди цього свята відбудеться
ВЕЛИКИЙ ВІКТОРІ БЕНКЕТ І КОНЦЕРТ
в нашій Народній Домі — 1400 — 4-та Вулиця.
На Бенкеті будуть присутні містові й повітові урядники, головні урядники У. Н. ПОМОЦІ та інші визначні українці й американці. Концертоті точки програми виконає місцевий Хор ім. О. Кошиця. Після Бенкету й Концерту буде БАЛ до пізньої ночі. — На це небувало свято широко запрошує Вас всіх та запевняє Вам гарну забаву й дісне задоволення
КОМІТЕТ ЦЕРКОВНИЙ: о. С. Голутяк, парох; П. Зеліський, предс.; Т. Филипін, касієр; І. Комінько, секр.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІЛ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить післати дитину до школи. Треба й її ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоби заохотили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:
ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука 50 ц.
ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для 2. класу) М. Матвійчука 55 ц.
ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука 75 ц.
ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частих. Зладив Ф. Колесса 75 ц.
ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ, написав Степан Рудницький для народних шкіл 60 ц.
МАТЕМАТИКА, Ів. Андрушенка, практичні поради з арифметики та геометрії, опр. 50 ц.
ПРИГОДИ РОМКА БОМКА, Я. Вільшенка. Веселі вірші з малюнками для добрих дітей. 30 ц.
МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 15 ц.
МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович 35 ц.
ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький 50 ц.

ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:
МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма. Зладив М. Матвійчук 75 ц.

Замовлення слати:
„СВОБОДА“
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.

Праця для жінок і муштин WANTED ADS

Classified Department—Bergen 4-0237—Jersey City 3-0582

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МАЛЯРІВ
Spray & Lettering
власне дослідження
добра платня
робота на станції літаків
TRANS-CONTINENTAL
& WESTERN AIR, Inc.
Hanger 8 — La Guardia Field

ПОТРІБНО МУЖЧИН

КУХОННИХ ПОМІЧНИКІВ
і **ДІШВЕРІВ**
Приємні роб. умов. на стації літаків
Модерне урядження, Нагод. на аванс
Голосіться денно 9—12; в суб. рано
TRANS-CONTINENTAL
& WESTERN AIR, Inc.
Hanger 6 — La Guardia Field

Вплив еманципації на жінку

Еманципація жінок має добрі і злі сторінки. Вона загострює і так уже велике суперництво в невідній галузі заробітку. Вона забирала невідній родині дбайливу матір і вартівницю родинного життя. Вона приносить самим жінкам нездорове напруження тіла й духа в роках дозрівання, а далі тяжку життєву боротьбу, що її не завжди зносить ніжний жіночий організм. Переводом еманципація загрожувала й обтяжує питому найвищу діяльність жінки і материнство.

Коли приглянемося ближче до змагунок, що добилися успіхів, то відкриваємо жалюгідні наслідки поривів, що виснажують жінку. Зникає тілесна й духовна питомість жінки. Жінка стає скоріше безполовою людиною або навіть похороною на чоловіка.

Вже давніше чимало лікарів вказувало на шкоди для здоров'я, спричинені духовним перенапруженням достоянчої жінки й професійною працею дозрілої жінки. Мова не тільки про порушення загального самопочуття й центральної нервової системи, але також про фізичні аномалії, які наслідком є зниження відтворної здатності жінки. Згадаймо тільки зів'язі фабричні й сільські робітничі, анемічні крамари, кравчихи, сестри-жалібниці тощо.

Велика частина незаміжжених жінок освічених станів терпить через самотність. Твердість життєвої боротьби і потреба бути обережним при вияві своїх клопотів супроти ближчого гурта друзів доводять модерну людину до самотності. До цього причиняється теж склад нашого суспільного життя, нестача часу підтримувати особисті зв'язки й боротьба за хліб. З огляду на більшу емоційність у жінок, більша в них потреба чуттєвої спільності. Тому велика кількість незаміжжених жінок освічених станів не знаходять задоволення тільки в самій професійній праці. Нераз серед їх повної успішної професійної діяльності повстає туга й потреба особистих цінностей. Не вважаючи на різні галляни й нагляд оточення шукають вони тривіх або тимчасових еротичних взаємин, щоб витримати наслідки самотності й еротичної стриманості. Іноді ці взаємини бувають складні.

А всеж велика частина незаміжжених жінок, що виконують професійну працю поневолі, живе самотно, без любові. У напрузі всіх сил, в журбі і клопотах остигає чимало із жіночого серця; ніжність перемінюється в твердість й порожнє себелюбство. Життя й життєві здобутки приносять розчарування. Самотність, божья залежність від моральних і конвенціональних норм ви-

пирють еротичний інстинкт і придушують природні почування, сприяючи неврозі (істерія, депресивні стани, тощо). Не дивлячись на сумні досвіди, що постійно зростають — жіночий світ ладен нести всі тягари, щоб тільки усунути економічну неволю, надвишоків жінок і душевні страждання, що виникають із матеріальних злиднів.

З уваги на крик скрути знедоленої жінки, повинно замовкнути егоїстичне обурення чоловіка: Кожний розсудливий чоловік не тільки не поборюватиме заробітної праці жінки, але ставитиме до неї з пошаною й сприятиме домаганням поміркованого жіночого руху, хочби розумів матеріальні шкоди від суперництва. Чоловіки повинні самі дбати, щоб жінки могли поєднати професійну працю з материнством, материнство з наукою і з громадською діяльністю. Крім цього чоловіки повинні допомагати намагаючимся безумним жінкам до економічної незалежності від чоловіків і до активної участі в культурній і суспільній житті. Чисельно нерівномірне відношення між обома полами й наслідком цього скрута жіночого світу це прояви характеристичні для суспільного життя, що з ними треба рахуватися.

Існує тільки один вихід із скрутного становища жіноцтва, а саме енергійна участь жінок у заробітній праці. А проте боротьба жінки за існування, що раніше нищила тільки чоловіка, доведе повільно до зменшення надвишків жінок. Через професійні хороби смертність серед жінок значно підвищиться й наблизиться до чоловічої. Шкідливі впливи заробітної праці важче постигнуть жінку й то однаково чи вона поруч заробітної праці виконуватиме чи не виконуватиме свого природного звання.

Отже жіноча еманципація, — це початок природної направи числово нерівномірного відношення між обома полами.

Ясно, що в такій стані справився всяке протидіяння жіночому рухові нерозумне й безімовності на успіх.

Хоча в останніх 50 роках, здебільша економічні чинники змінили в деякій мірі уклад суспільства, однак внутрішній, ідеальний образ ролі обидвох полів у суспільстві, що його творить собі більшість людей західно-європейської цивілізації згідний із вище наведеною схемою. Д-р Роман Гоцький.

American Troops Attend School in Germany

Text books in hand, American soldiers serving as occupation troops enter the school opened for them under the U. S. Army Education Program in Regensburg, Germany. Education and trade training are two of the inducements offered to those who enlist in the Regular Army. Qualified civilians 18 to 34 years of age, inclusive, now can enlist at any U. S. Army Recruiting Station.

ЖАРТИ

Де є добра воля, там і діло.

Колишній президент університету Принстон, у стейті Нью Джерзі, був дуже побожний і щодня рано в університетській каплиці відправляв молитви разом зі студентами. Бувало, що вчасі богослужень він заповідав якісь новинки з університету. Раз приходить студент і просить його оголосити, що професор Карг буде мати свої лекції не в годині 9:30, а в 9 годині точно. Президент оправдується, що вже запізно, бо він проголосив уже новинки. На те каже студент,

що професор буде гніватися, як не буде оповістки.

Президент став до богослуження і почав виголошувати молитву. Почав молитися за губернатора стейту Нью Джерзі, за посадики міста, за професорів університету. Саме тоді майнула йому думка, що ще можна заповісти зміну лекції професора Карга, отже додає малитву: „Благослови, Господи, нашого професора Карга, який буде читати лекції французької мови не в годині 9:30, а в годині 9 цього ранку“.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЗАТРИМУЙТЕ СВОІ ВОЄННІ БОНДИ!

ЧИСТУ ОДІЖ

НА РАТУНОК І ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ В ЄВРОПІ ПРОСИТЬСЯ НЕГАЙНО ВІДСИЛАТИ В МАЛИХ ПАКУНКАХ ДО НЬО ЙОРКУ НА ТАКУ АДРЕСУ:

UNITARIAN COLLECTION WAREHOUSE

UKRAINIAN RELIEF

31 EAST 35th STREET NEW YORK 16, N. Y.

СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

Петро Мерчук: У НІЧ СВЯТОГО МИКОЛАЯ. Сценічна картина в 1 дії, 11 осіб; двоє старших і 9 дітей. 20 ц.
Юра Шкрумеляк: ТРИ КНЯЗІ В ВІНОЛЕМІ, Вертеп для хати і сцени. 3 додатком дитячого Вертепу „Божі Пастушки“. 17 осіб. Ціна 20 ц.
Роман Леонтович: СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКА НІЧ. Сценічна картина в двох відслонах, 10 осіб. Ціна 15 ц.
ТРИ СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКІ ВИСТАВИ: 1) Богдан Заклинський: Св. Миколай між школярами, в одній дії, 11 осіб і школярі та школярки. 2) Роман Леонтович: Свято-Миколаївська ніч, в двох діях, 12 осіб. 3) Петро Мерчук: Поміч Св. Миколая, в двох діях, 6 осіб. Ціна 35 ц.

ДИТЯЧІ СЦЕНІЧНІ КАРТИНИ НА СВ. МИКОЛАЯ

Ф. Кокоский: В НІЧ ПІД СВ. МИКОЛАЯ, в 1 дії, 6 осіб 10 ц.
А. Лотоцький: В НІЧ СВ. МИКОЛАЯ, 3 картини, 18 осіб 25 ц.
М. Шугаєвський: РІЗДВЯНА КАЗКА, дві картини, з партитурою. 20 ц.
І. Габрусевич: УКРАЇНСЬКИЙ ВЕРТЕП, з партитурою, 6 осіб і пастушки 15 ц.
Я. Вільшенко: 3 КОЛЯДОЮ, Вертеп для школярів, 10 осіб і гурт 15 ц.
І. Балажкєвичева: ВЕРТЕП, різдвяна картина, 13 осіб 20 ц.
А. Полянський: ВЕЧІР СВ. МИКОЛАЯ, одна дія, 9 осіб 10 ц.
М. Курцеба: СВЯТА ГОСТИНА, дві відслони, 13 осіб 20 ц.
Окрема партитура 40 ц.
Р. Завадович: НА ДВОРІ ЦАРЯ ГОРОХА. Драмагизована казка-права в двох відслонах з прологом і епілогом, 6 осіб і гурт 20 ц.

Замовлення з належністю слати до:

“СВОБОДА”

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ДИВНІ НОВИНИ.

ПІКЕТИ ПРОПУСТИЛИ ДІВЧАТ.

У фільмовій студії Варнер Бродерс в Галівуд страйкуючі робітники пікетували минулого тижня кожну робітню, де явилися до праці фільмові артисти. Через те фірма мусіла застановити працю у всіх студіях, за винятком танцюристичної, бо там не було пікетів. З цього скористав директор і вивів у понеділок 40 танцюристок на вправи перед виступом у фільмі. На диво, хоч пікети знали, що дівчата пішли до студії, вони не нішпи їх пікетувати.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

С. П., Вилкс-Бері, Па. — Пишете, що вчили в „Свободі“ голос розпукі, надісланий від наших братів в Європі. І цілком слушно зауважуєте, що якщо люди на таке не відповідають жертвами, то „або не вміють читати, або як уміють, то ніщо собі з цього не роблять“. Дораджуєте громаді, щоби піти за прикладом Нортгемптонської невеликої громади і прийняти зібрати стилі, що вона. Кажете, що й у Вас повно одежі, а нема кому тим зайнятися, зібрати і вислати. Отже відповідь на це така: Треба Вам самим і ще кому, що так думає, взятись за діло й зачати грошеву збірку, чи збірку в одежі. Наріканням, хочби воно було від щирого серця, багато не досягнемо. Треба стверджувати, що це наразі робити, щоб це направи власним, добрим прикладом, за яким певно підуть інші. У Вас не може бути інакше, як в Нортгемптоні, чи інших громадах. Всюди люди однакові. Є між ними добрі й

БОЛІНІТ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі ноги, болі в ногах, флебіти (запалення жил), напухлі або болісні коліна чи істотичні ревматичні ноги успішно лікуються новими європейськими методами без операції. Лікуємо згубленням літків і котинок. Офісові години: в понеділок і четвер, від 1. до 8. веч.; вівторки і п'ятниці, від 1. до 6. веч.; в середу від 1. до 5. веч.; в суб. від 12. до 4. попол. В неділю і свята нема уряд. години.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ENdicott 2-9178
СПЕЦІАЛІСТ В БОЛІНІТ.

ПРИЯТЕЛІ

Ми переконалися, що як тільки хтось має з нами до діла, зараз стається одним з наших багатьох приятелів.

Це діється тому, що ми обслуговуємо людей уже довгі роки і завжди стараємося, щоби зеднати собі якнайбільше приятелів серед усіх тих, котрим ми даємо услугу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne

Phone: BErgen 4-5989

Phone: BAyonne 3-0540

жертволюбиві, є байдужні й неначе мертві. Але як зачнеться добра робота, то підніметься не один і не одна навіть і з байдужних.

ЗБОРИ ВІДЦІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбуватимуться в неділю, 21. жовтня, в У. Н. Домі, 181-183 Файт ул., на котрих буде збирання місячних амадок і пологдження товариських справ. — І. Грабар (секр.)

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбуватимуться в неділю, 21. жовтня, в годині 2. пополудні, в Укр. Палаці на Рузвельт Еве. Остерігаємо дозвучаючих членів, щоби заплатили свою належність, бо інакше будуть суспендовані. Хворий член має повідомити председателя або секретаря до 3-го дня. Хворий член мусить мати від дозорців хворих карточку посланку, що він був хворий і що дозорці його відвідували. Посланку від лікаря не вистарчає. Вступайте в членів У. Н. Союзу. — І. Савчук, предс.; А. Скопичев, кас.; І. Маркович, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, дає до відома всіх своїх членів, що триквартальні збори відбуватимуться в неділю, 21. жовтня, в годині 2. пополудні, в Укр. Палаці на Рузвельт Еве. Просимо всіх членів і членіць, місцевих і позамісцевих, прийти на означений час, бо є важні справи до пологдження. Також просимо не забувати за нових членів, а приєднувати до Братства й У. Н. Союзу. — В. Карий, предс.; В. Блашук, кас.; І. Михайлишин, секр.

СТЕФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михайла, від. 350, відбуватимуться в неділю, 21. жовтня, в годині 3. пополудні, в церковній галі на Грінвіч Еве. Просимо всіх членів і членіць, місцевих і позамісцевих, прийти на означений час, бо є важні справи до пологдження. Також просимо не забувати за нових членів, а приєднувати до Братства й У. Н. Союзу. — В. Карий, предс.; В. Блашук, кас.; І. Михайлишин, секр.

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер є небувала нагода для всіх, що терплять на неможливу шлунок й випробували коштувати ліки в ала, а не надали полекші. Так усім поручаємо спробувати даром Зела Милертон, котрих не запорюється ні вартість, а споживається в натуральній формі. По акції пробки нерозуміється, як скрутно діляють з неможливістю таких, як клас шлунок, газів, нестерпний, запір, брэк шлунку біля голови й інші неможливі, котрі походять зо злого травлення. Щоби переконалися, пишть по пробку.

Спеціальна Оферта по знижених цінах.

[] \$1.00 за 1 коробку Мілертону
[] \$1.50 за 2 коробки Мілертону
[] \$2.00 за 3 коробки Мілертону
Питайте за злізлами Мілертон у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. BOX 628, NEWARK, N. J.
Single package not sent C.O.D.
Small postage stamps acceptable.
[] ціни важкі лише при замовленні просто з головного офісу.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Дмитрія, від. 288, відбуватимуться в неділю, 21. жовтня, в годині 12. пополудні, в галі парохіяльного Уряду протестантської церкви. Уряд просить членів дати знати тим членам, котрі не дотримують „Свободи“. — За уряд: Ю. Галюцький, Д. Мушастий, А. Данилюк.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ДО ВІНАЙМЛЕННЯ

ДО ВІНАЙМУ 8 КІМНАТИ
P.O. Box 215 Warren St., Jersey City, N. J.
Рент \$15 місячно
Телефонуйте DEl 3-8277.

Д-р ВОЛОД. ГАШИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ
І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 пополудні, від 4 до 8 вечір. В неділю і середні дні за попереднім порозумінням.

ОКУЛЯРИ

Як ви хочете мати гарні окуляри по умірований ціні, зайдіть до: LEO SPINGARN, OPTICIAN

Successor to J. H. MESSINGER
Established in 1888
130 FIRST AVE., NEW YORK
менші 7-мою і 8-мою уліцями
COMPLETE OPTICAL SERVICE!
Отворено щоденно до 7 г. вечір.
У п'ятницю закрито. В неділю від 10 г. рано до 2 г. пополудні.
Telephone: AL 4-4015

МИРОН ЛИТВИН І СИН.

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга швири і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-0090

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБІГАТО

Завжди ШАДІТЬ дешо з вашого забезпечення.
Ми улаштуємо прекрасний ЦІЛІЙ ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині клієнта:

KAIN MORTUARIES, INC.
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646

— or —
E. H. VREELAND, Mgr.
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone: BElgow 3-6762

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує, погребав по ціні так низькій як \$150
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th St., NEW YORK CITY.
Rignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕНА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬО-ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL, 707 Prospect Avenue, (cor. E. 185 St.) BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-5577

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частях
знаменитого повістяр
Уласа Самчука
Сторін 194. — Ціна \$1.00.
Замовлення разом з належністю слати до:
“Svoboda”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Копії замовлення треба платити американською валютою.

WHEN THE EXPLOSION CAME TARZAN AND TANTOR WERE BARELY OUT OF RANGE.

AS THE SHOWER OF DEBRIS SUBSIDED, THE APE-MAN STRUGGLED PATIENTLY TO WORK OUT OF HIS BONDS.

MEANWHILE, BRAKEIS AND HIS HENCHMEN SEARCHED THE FOREST TO MAKE SURE TARZAN WAS DEAD.

AND THEY FOUND HIM BEFORE HE HAD SUCCEEDED IN FREING HIMSELF.

У хвилині, коли наступив вибух, Тарзан і Тантор якраз найшлися поза небезпекою.

Коли дощ з вибухових румовищ осів, печерний чоловік змагався терпеливо, щоб звільнитися з узяв.

Тимчасом Брекевіз і його посіпаки перешукували ліс, щоб упевнитися про смерть Тарзана.

Вони найшли його саме в хвилині, коли мав звільнитися себе.